

Manon võtab Eve Mutsolt

TIIT TUUMALU
tiit.tuumalu@postimees.ee

Talendid koju? Šotimaalt koju kutsunud Eve Mutso tantsib homsel esietendusel Estonia teatris üht baleriinide unistust, Kenneth MacMillani «Manoni». Nimi-osalisena mõistagi.

Tere tulemast tagasi, Eve Mutso. Kaheksa hooaega on möödunud sellest, kui te viimati Estonia lavalt tantsisite. Mis on vahepeal muutunud – peale selle, et olete Šoti Balleti solist ning kahe ja poole aastase Hele-Riinu ema? Muide, kuidas tütar kasvab? Tantsib ka?

Tantsib, laulab ja lööb trummi. Lund sööb ka. Teeb kõike seda, mida kahe ja poole aastased ikka teevad. Ta on hästi vahva. Toredalt paindlik laps, saab aru, et ema ja isa peavad tööl käima, ei nõua midagi võimatut.

Mis on aga muutunud... Palju on muutunud. Mõtte- maailm. Töössuhtumine. Suhtlemine – kas või selles mõttes, et kuulan nüüd kõigepealt, et teisest aru saada, mitte ei hakka kohe oma egot läbi suruma.

Ühesõnaga, aru on pähe tulnud?

(Rõõmsalt.) Nojah. Noor ja rumal olin, kui siit läksin, kõigest 22. Pea ees tundmatusse. Aga tahtmine proovida midagi uut sai võitu.

Neid, kellega koos te 2002. aastal Estonia lavalt Mauro Bionzetti «Coppeliat» tantsisite – muide, minu hinnangul on see vaieldamatult trupi eelmise kümnendi parim teos –, pole vist enam palju aktsioonis? Mis on veel teistmoodi?

Mõned vanad head kalad siiski on jäänud. Mõtlesin just, kui hirmutav oli Estonia lavalt omal ajal. Olin ikka pingul nagu pillikeel, et jumala eest midagi valesti ei läheks, et ma täpselt nii tantsiksin, nagu on mulle õpetatud. Enam seda ei ole, nüüd lihtsalt tuln ja tantsisin. Juba esimesest proovist peale. Olen õppinud lavalolekut nautima.

Tõsi, mind on ka sunnitud seda tegema – tänu sellele, et Ashley Page (Šoti Balleti kunstiline juht – TT) on kogu aeg rõhutanud: ära tee sedasama viga, mida mina omal ajal tegin. Seda, et sa kannad oma väikest viga terve etenduse

jooksul kaasas ja rikud sellega tegelikult suurepärase etenduse ära. Ta ütleb, et usalda enast ja lase oma kehal tantsida. Just tema on süstinud minusse enesekindlust. Ja siis see ka, et ma lapse sain, ei pabista enam üle. Elus on nüüd muud ka peale ühe valesammu.

Kas kutse tulla Manoniks üllatas teid?

Üllatas jah. Ma ei arvanud, et ma Estonia jaoks üldse orbiidil olen. Igal teatril on ju oma solistid, kes seda kindlasti tantsida tahaks. Ju ma õnneargis olen sündinud. Esimene pool aastat pärast ettepanekut kartsin, et võidakse helistada ja ütelda, et kuulge, meil läks sinuga siin natuke valesti... (Naerab.) Arvatavasti ma siis sobin siia rolli. Igatahes ei tulnud ma siia kellegi leiba ära võtma. Tantsin seda iseenda pärast ja ka sellepärast, et jälle kodupubliku ees olla.

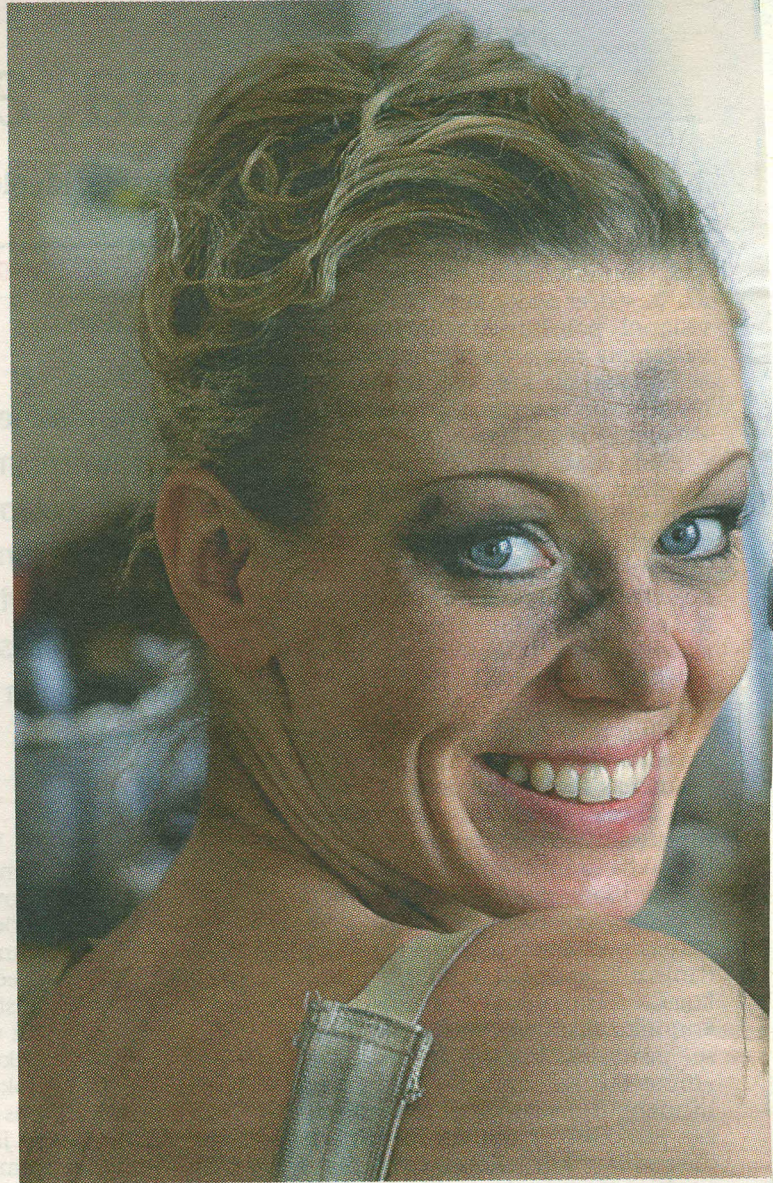
Mis seal salata, valik oli üllatav ka minu jaoks. Heas mõttes üllatav. Sellepärast, et viimane mälestus teist siitsamast Estonia lavalt, kas või tollestsamast «Coppeliast», viitas hoopis teistsugusele amplituudile – rohkem sinna modernballeti või koguni kaasaegse tantsu suunda. «Manon» on neoklassika.

Te ei eksi. Moodsast repertuaarist olen ma tõesti üha rohkem huvitatud. Tunnen, et mind kui tantsijat hinnatakse sel puhul kui mõtlevat isiksust, et ma saan vahetult olla ühe või teise tantsu loomise juures või sees ja et ma võin olla koguni ehk see, kelle järgi tantsu üldse luuakse. See tiivustab. Aga muidugi ei ole mul midagi ka klassikalise repertuaari vastu. Õigupoolest on mul õnn tantsida Šotimaal nii üht kui teist. Mõlemad on vajalikud.

Kas Manon võiks olla ka teie elu roll?

Ilmselt ongi.

Manoni, seda 18. sajandi sümbioosi süütust armastajast ja oma ilu ära kasutavast langenud naisest, on tõlgendatud väga erinevalt – roll ise võimaldab seda. Sylvie Guillemi Manon kasutab oma seksuaalsust, et meeste domineeritavas maailmas ellu jääda. Natalja Makarova Manon elab vaid hetkele, teades, et ühel heal päeval peab ta selle eest maksma. On Tamara Rojo, Lynn Seymouri, Age Ok-

Eile pärast «Manoni» läbimängu, grimmi jälgedega näos: Eve Mutso küll

EVE MUTSO

- Eve Mutso on 30-aastane tantsija, endine Estonia baleriin, kes siirdus 2003. aastal Šoti Balleti solistik.
- «Manon» on täispikk neoklassikaline ballett, mille šotlane Kenneth MacMillan lõi 1974. aastal abee Prevost' 18. sajandi armastusromaaniga «Manon Lescaut» ja Jules Massenet' muusika järgi.
- Estonia on 16. teater maailmas, kes on saanud «Manoni» piiratud esitamisõiguse.
- Eve Mutso tantsib Manoni sel neljapäeval ja laupäeval ning ühe etenduse mais. Teatepulga võtab üle Alena Škatula.
- Eve Mutsost varem Postimehes: «Eve Mutso reklaamib Šoti Balletti» (03.12.2005) ja «Eve Mutso toob tervitusi Šotimaalt» (11.03.2010).

sa jpt endiste ja praeguste priimade tõlgendused...

(Naerab.) Jah, lausa hirm hakkab, kes kõik ei ole seda tantsinud...

Milline tuleb Eve Mutso Manon?

Mul on tunne, et kõige olulisem Manoni mõistmiseks on tähele panna, et ta kardab üle kõige maailmas vaesust, tema teod ja tunded on sellest sõltuvad. Raamatu ingliskeelse versiooni saatesõnast jäi mulle meelde üks lause, mis ütleb, et truudus on rumal voorus, eriti rasketel aegadel, ainus, mis tõeliselt loeb, on südame truudus. See viitab sellele, et 18. sajandil ei olnudki nii väga väljakujunenud tõekspidamisi, mis on lubatud ja mis mitte. Igaüks pidi ise leidma viisi, kuidas ellu jääda. Manon käitub vastavalt sellele, aga mitte pahatahtli-

kõik – emotsionaalselt

Naeratab, aga päris rahul ei ole. Nõudlik nagu ta on. Foto: Toomas Huik

kult, ta armastab oma südames.

See on tegelikult nii rikas roll, et iga päev toob juurde mingi uue aspekti. Ja ma ei ole veel kunagi omadegi nii läbi olnud, nagu pärast järjekordset läbimängu – neid on kogunenud juba üksjagu –, sellepärast, et ma analüüsin ja tunnetan seda vist liiga palju. Publik ei pruugigi sellest aru saada, kergemini tehes oleks efekt ilmselt sama, aga siis tunnen, et olen vaatajat petnud. Võin öelda, et ma tantsin ennast täiesti tühjaks.

Kui palju te nende priimade tõlgendustega üldse kursis olete?

Mitte väga. Ja sel on kindel põhjus. Ma ei taha pärast ära tunda, et tegin seda nagu Alina Cojocarui või Sylvie Guillem. Ma tahan kõike teha nii, et ma ise ka usuksin, mida ma

teen. Ma pole kunagi pidanud publikut nii rumalaks, et ta ära ei jagaks, millal laval lihtsalt näideldakse, pealispindselt, selleks et muusikat täita. Pigem ma lihtsalt seisan, kui mul pole midagi öelda. Ma olen siiras inimene ega tunne, et peaksin ka laval kuidagi teistmoodi käituma, ette manama maski või maalima endast mingi muu pildi. Ühesõnaga, ma ei muutunud Manoniks. Vastupidi, Manon muutub minuks.

Kenneth MacMillan, kes lõi «Manoni» Kuningliku Balleti tantsijaid Antoinette Sibley ja Anthony Dowelli silmas pidades, alustas nende ettevalmistamist nii, et andis kõigepealt lugeda abee Previst' raamatut. Kuidas teie alustasite?

Jah, ka minu puhul oli see nii. Kõigepealt raamat, ajastuline kontekst, mis ingliskeelse

teose puhul on vaataja pool raamatu enda mahust, seejärel muusika – viimase, Kuningliku Ooperi orkestri esituses, tellisin internetist. Mängisin seda endale jupiti ette ja kuulasin, mis tundeid see mus tekitab. Esimene emotsioon on väga tähtis. Videolõike ei tahtnud vaadata, võib juhtuda, et üks või teine liigutus jääb su kehasse kinni ja hiljem tuleb ümber õppida. Püüdsin ennast säästa. Ma ei tea, kas see on õige, aga see on minu viis... Prooviperiood ise on kestnud juba kuu aega.

MacMillan ise siirdus igavestele radadele juba 1992. aastal. Tähendab see seda, et Manoni psühholoogiline rollijoonis tuleb algusest peale endal teha?

See on enda teha, jah. Peamine, mida lavastaja, kes sammud ja joonised selgeks õpetab, selle juures rõhutab, on see, et püüdke olla võimalikult loomulik, unustage ära kõik balletizestid, et vaataja usub sind siis, kui sa oled loomulik. Pilgust piisab, aga see pilk peab midagi tähendama. Ja vaikust ei tohi karta. Mind on väga palju aidanud Age Oks, öelnud, kuidas tema seda tegi. Ja Toomas Edur ka.

Huvitav kokkusattumus, aga Šoti ballettmeisteri tööd tantsib Eestis Šoti Balleti solist. Või on see üldse kokkusattumus?

Vist ikka kokkusattumus. Mulle endale on see ka esimene MacMillan, ja kevadel tuleb kohe teine otsa, õpime Edinburghi festivaliks selgeks «Maa laulu»... (MacMillani parimate palade sekka loetav ühevaatuseline ballett, mis mõtiskleb elu ja surma üle – TT). Fantastiliselt ilus, dramaatiline...

See ongi see, kuidas mul on vedanud. Olen õnnelik absoluutselt iga päeva üle, mis mulle on antud. Ma ei ole täitmatu. Mul ei ole ambitsiooni püüelda kusagile kõrgemale ja kaugemale. See kõik on kuidagi ise minu juurde tulnud, mis ei tähenda, et ma ei oleks pingutanud. Aga ma pole end kunagi kas või Age ja Toomasega sama kaliibri tantsijaks pidanud. Ja nüüd, näete, tantsin sama rolli, millega Age oma karjääri lõpetas.

MacMillan oli väikest viisi klassikalise balleti revolutsionäär, ses mõttes, et tegi ballette ka enesetapjatest või skisofreenikutest, püüdis sisse elada nen-

de psüühikasse, neis tuleb ette vägistamist, oraalsetsi, muidugi läbi klassikalise tantsu kunstilise filtri. See kõik ei peluta teid?

Sugugi mitte, ja tulge siis ikka «Manoni» ka vaatama. (Naeratab mitmetähenduslikult.)

Oot, kas...

(Vaikib. Jälle mitmetähenduslikult.)

Kuidas üldse Šoti Ballett teie kuuajalisse eemalolekusse suhtub – see on ju üsna ebatavaline, sest külalisesinejaks käiakse ikka nii, et roll on juba selgeks õpitud, tullakse, tantsitakse see ette ja lahkutakse. Või on Manon ikkagi sellise kaliibriga, et kui juba pakutakse, siis ei luba südametunnistus tantsijat kinni hoida?

Bossiga oli küll raske dialoog. Ta võttis üsna pika mõtlemisaja. Samal ajal pidi meil ju välja tulema «Alice» (Ashley Page'i ballett, mis põhineb Lewis Carrolli Alice'i-lugudel – TT) ja ta väitis, et ei näe võimalust, kuidas seda ilma minuta teha. Lõpuks sai aga siiski aru, et peab mulle selle võimaluse andma. Ju ta mõtles nii, et kui ta poleks mind lasknud, oleksin ma oma südames hakanud seda kahetsema või teda hukka mõistma.

Mis roll see on, millest te nüüd ilma jääte?

Artuemand.

Nojah, ega see vist Manoniga siiski võrreldav ei ole, või kuidas?

Ega vist. (Naerab.) Mulle antakse üldse selliseid vampnaiste rolle, Manonis on ju ka midagi vambilikku, õnneks vähe.

Eve Mutso – jahe ja seksikas Hitchcocki blond, nagu kirjutas üks Briti leht?

Nojah, pikk (Eve Mutso on 173 cm pikk – TT) ja blond. Eks silte ole lihtne külge kleepida. Väga tihti öeldakse ka – just jutustavate ballettide põhjal –, et Eve Mutso on laval «statuesque» (otsetõlkes «(raid)kujutav»). Hea turvaline lahter, kuhu paigutada.

**No eks teil ole nüüd võimalus tõestada – loodetavasti eksib siia ka mõni Briti kriitik –, et...
Just.**

Pind päkka!